

POLISMYNDIGHETEN

Dnr: A310.133/2019

ÅKLAGARMYNDIGHETEN

Dnr: ÅM2019-1666

Delredovisning av regeringsuppdrag till Polis- myndigheten och Åklagarmyndigheten om för- bättrad hantering av bidragsbrott

---

Innehållsförteckning

1	<u>SAMMANFATTNING</u>	2
2	<u>GENOMFÖRANDE</u>	2
2.1	UPPDRAGET	2
2.2	UTGÅNGSPUNKTER	3
2.3	UPPDRAGETS ORGANISATION	4
2.4	METOD	5
2.5	ANALYS	5
2.5.1	UTMANINGAR AVSEENDE UPPFÖLJNINGEN HOS POLISMYNDIGHETEN	5
2.5.2	ÄRENDEFLÖDET HOS POLISMYNDIGHETEN	7
2.5.3	ANTALET BROTTMISSTANKAR ÖKAR HOS ÅKLAGARMYNDIGHETEN	9
2.5.4	KOMPETENS	10
2.5.5	ANMÄLAREN OCH MÅLSÄGANDEN MED FLEST ÄRENDEN	11
2.5.6	ORGANISATION HOS POLISMYNDIGHETEN	11
2.5.7	ORGANISATION HOS ÅKLAGARMYNDIGHETEN	12
2.5.8	HÖG LAGFÖRINGSANDEL	13
2.5.9	SLUTSATSER	13
2.6	PILOTPROJEKT I REGION STOCKHOLM, ÖST OCH VÄST	14
2.7	EFFEKTIVITETSHÖJANDE ÅTGÄRDER	15
2.8	BROTTSFÖREBYGGANDE ARBETE	15
2.8.1	REGELFÖRÄNDRINGAR TILL STÖD FÖR STÄRKT KONTROLLVERKSAMHET HOS SKATTEVERKET	15
2.8.2	BROTTSFÖREBYGGANDE ARBETE VID SKATTEVERKET	16
2.8.3	BROTTSFÖREBYGGANDE ARBETE VID DE STATLIGA BIDRAGSGIVANDE MYNDIGHETERNA	17
2.9	SAMVERKAN OCH KONTAKTER MED ANDRA NÄTVERK	18
2.10	KOPPLING TILL DEN MYNDIGHETSGEMENSAMMA SATSNINGEN MOT ORGANISERAD BROTTSLIGHET	18
3	<u>PLANERADE ÅTGÄRDER</u>	19

1 Sammanfattning

Att välfärdssystemet utsätts för en alltmer omfattande brottslighet, som ofta är organiserad, är en stor utmaning för samhället. Frågan om hur berörda myndigheter ska ges förutsättningar att motverka sådan brottslighet i syfte att upprätthålla förtroendet för välfärdssamhället har varit fokus för flera utredningar och rapporter de senaste åren. Stärkt lagföringsförmåga i rättskedjan måste kombineras med ökad förmåga vid de utbetalande myndigheterna att förhindra felaktigt utbetalda bidrag.

Regeringen har uppdragit åt Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten att i samråd med utbetalande myndigheter bl.a. vidta lämpliga åtgärder i syfte att uppnå en ökad uppläring av bidragsbrott. Analysen av hur handläggningen kan förbättras och effektiviseras har gjorts med utgångspunkt i tidigare utredningar och rapporter. Med dessa som underlag har konkreta åtgärder genomförts eller föreslagits i syfte att öka lagföringen, förkorta handläggningstiderna men också att genom samverkan med utbetalande myndigheter skapa förutsättningar för en stärkt kontrollverksamhet och brottsförebyggande verksamhet för att i förlängningen minska omfattningen av de brottsutbyten som dränerar välfärdssystemet.

Trots att lagstiftning och arbetsmetodik har utvecklats genom åren är det uppenbart för de brottsbekämpande myndigheterna att en enskild myndighet inte ensam kan lösa problemet med felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Utbetalande myndigheter och myndigheterna i rättskedjan måste i högre grad än tidigare samverka för att kompetensutveckla varandra, effektivisera verksamheten genom att utbyta information om kriminella upplägg, utveckla rutinerna och kontrollsystemen samt tillföras tillräckliga resurser.

Polismyndigheten planerar för sin del att förstärka utredningsresurserna. På kort sikt görs detta genom omprioritering av resurser i syfte att minska utredningsbalanserna och på lång sikt genom en permanent resursförstärkning. Vidare planeras ett antal myndighetsgemensamma åtgärder, i syfte att utveckla såväl kompetens som samverkansförmåga, vilka beskrivs i avsnitt 3 *Planerade åtgärder*.

2 Genomförande

2.1 Uppdraget

Regeringen beslutade den 24 maj 2018 att ge Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten i uppdrag¹ att kartlägga hur utredningar av bidragsbrott bedrivs idag, analysera hur handläggningen kan förbättras och effektiviseras samt vidta lämpliga åtgärder i syfte att uppnå en ökad uppläring. Polismyndigheten har samordningsansvar för uppdraget. Särskild uppmärksamhet ska riktas mot sådan brottslighet som bedrivs systematiskt och/eller organiserat och iakttagelser som gjorts i bland annat betänkandena *Kvalificerad välfärdsbrottslighet – förebygga, förhindra, upptäcka och beivra* (SOU 2017:37) och *Bidragsbrott och underrättelse-*

---

¹ Uppdrag till Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten om förbättrad hantering av bidragsbrott. Regeringsbeslut 2018-05-24, Ju2018/03037/KRIM.

skyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen – en utvärdering (SOU 2018:14). Myndigheterna ska också utvärdera hur åtgärderna har påverkat eller förväntas påverka det operativa arbetet och verksamhetsresultaten. Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten ska samråda med de aktörer, bland annat utbetalande myndigheter, som är relevanta för att åstadkomma en effektivare och förbättrad hantering av bidragsbrott. Där så är lämpligt kan delar av uppdraget genomföras inom ramen för den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet. En gemensam delredovisning gällande analysen av hur handläggningen kan förbättras och effektiviseras ska lämnas till Justitiedepartementet senast den 21 oktober 2019. En gemensam slutredovisning av planerade och vidtagna åtgärder och dess effekter på utredning och uppkläring av brotten ska lämnas till Justitiedepartementet senast den 19 oktober 2020.

2.2 Utgångspunkter

Brott mot välfärdssystemet har under flera år analyserats av olika organ, delegationer, offentliga utredningar och myndigheter som i rapporter kartlagt brottsligheten och problem-bilder. Bland annat kan följande rapporter och redovisningar nämnas:

- Kvalificerad välfärdsbrottslighet – förebygga, förhindra, upptäcka och beivra (SOU 2017:37)
- Bidragsbrott och underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen – en utvärdering (SOU 2018:14)
- Samverkan mot bidragsbedrägerier – Exemplet Västmanland och Skåne, Brottsförebyggande rådet 2008 (Rapport 2008:6)
- Intyget som dörröppnare till välfärdssystemet – En rapport om välfärdsbrott med felaktiga intyg, Brottsförebyggande rådet 2015 (Rapport 2015:8)
- Bedrägeribrottsligheten i Sverige – Kartläggning och åtgärdsförslag, Brottsförebyggande rådet 2016 (Rapport 2016:9)
- Uppföljning av samverkansuppdrag mot felaktiga utbetalningar från välfärdssystemet. Statskontoret 2012 (dnr 2009/60-5)
- Vad blev det av de misstänkta bidragsbrotten? Riksrevisionen 2011 (RiR 2011:20)
- Bidragsbrott och skattebrott – Välfärdens dubbla kriminalitet, Inspektionen för socialförsäkring 2011 (Rapport 2011:12)
- Samverkansuppdraget om utveckling av metoder för och redovisning av resultat av arbetet mot felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen, Ekonomistyrningsverket 2012, (ESV-nr 2012-6)
- Bidragsbrottslagen, Åklagarmyndigheten 2013 (RättsPM 2013:4)
- Bedrägeri och bidragsbrott med assistansersättning, Åklagarmyndigheten 2015 (RättsPM 2015:5)
- Strategi för bedrägeri- och bidragsbrott, Åklagarmyndigheten 2016 (Rapport ÅM 2017-149)
- Granskning av polisregionernas handläggning av bedrägeriärenden, Polismyndigheten internrevisionen 2017 (dnr A244.678/2016)

- Lägesrapport – redovisning av delegationens arbete (dir. Fi 2016:07)
- Statusrapport: Färre felaktiga utbetalningar från de statliga välfärdssystemen med ökad samordning av betalningar och kontroller (dir. Fi 2018:05).

Det går sammantaget att se att liknande behov och problemställningar återkommer i de uppräknade redovisningarna enligt följande:

- Samordningen behöver förbättras mellan utbetalande myndigheter.
- Samordningen behöver förbättras och även kunskapsutbytet mellan utbetalande (ökad kunskap om lagföring) och brottsutredande myndigheter (ökad kunskap om bidragen).
- Utredande myndigheter behöver utöka resurserna och permanenta kompetensen.
- De polisiära utredningsresurserna är otillräckliga.

Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten väljer att inte ytterligare analysera och problematisera de iakttagelser som nämnda utredningar redan gjort utan delar de centrala slutsatserna som nämns ovan. Fokus läggs i stället på att agera genom att identifiera möjliga åtgärder och genomföra dessa.

Arbetet har primärt inriktats mot de statliga bidragsgivande myndigheterna. Kommuner och arbetslöshetskassor har i viss mån deltagit i operativt arbete inom de så kallade piloterna, vilka beskrivs i avsnitt 2.6, men på grund av att det stora antalet aktörer inom området (sammanlagt över 300), har de av praktiska skäl inte ingått i den arbetsgrupp som beskrivs under avsnitt 2.3 *Uppdragets organisation*. Under år 2020 kommer arbetet inom regeringsuppdraget att fokuseras mer på kommuner och arbetslöshetskassor.

2.3 Uppdragets organisation

Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten har i samverkan genom utpekade uppdragsledare och handläggare format en gemensam ledningsgrupp som lett uppdraget. En utgångspunkt i arbetet har varit att utnyttja befintliga strukturer från den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet och använda dessa för att så långt det är möjligt undvika obefogad administration och ytterligare forum. Detta mot bakgrund av den erfarenhet som finns inom den myndighetsgemensamma satsningen som sedan flera år inriktats mot att bekämpa brott mot välfärdssystemet. En myndighetsgemensam arbetsgrupp sattes samman för att stödja samverkan i uppdraget. Arbetsgruppen leds av Polismyndigheten med representanter från Åklagarmyndigheten, Försäkringskassan, Säkerhetspolisen, Arbetsförmedlingen, Ekobrottsmyndigheten, Kronofogdemyndigheten, Skatteverket, Migrationsverket, Tullverket, Pensionsmyndigheten och Centrala studiestödsnämnden (CSN).

2.4 Metod

Arbetet har bedrivits genom att åtgärder och analys har pågått samtidigt för att komma framåt i förändringsarbetet i snabbare takt. En hypotes om vad som behövde förändras fanns tidigt i arbetet och utefter att analysen framskridit justerades fokus i arbetet med åtgärder som redan pågår istället för att vänta in en färdig analys.

Uppdraget har bedrivits dels med fokus på att stärka utrednings- och lagföringsförmågan vid Polismyndigheten respektive Åklagarmyndigheten, dels med att utveckla det brottsförebyggande arbetet i samverkan mellan myndigheterna i arbetsgruppen.

Analys och åtgärder har fokuserat på att hitta praktiska lösningar för att kunna vidta åtgärder i identifierade utvecklingsområden.

Det är viktigt att samla praktiska erfarenheter och kunskaper i syfte att stärka utrednings- och lagföringsförmågan. Därför har pilotprojekt startats i tre polisregioner². I dessa har också samverkan med anmälände myndigheter fått en särskild uppmärksamhet med syfte att utveckla anmälnings- och utredningsrutiner hos både anmälaren och Polismyndigheten. En fördjupad analys har även genomförts av anmälnings- och ärendeflödet för att identifiera möjligheter till effektivare hantering. Denna analys har bland annat visat på stora skillnader mellan olika regioner. Arbetet med pilotprojekten beskrivs närmare under avsnitt 2.6 *Pilotprojekt i region Stockholm, Öst och Väst*.

De rapporter som redovisas under avsnitt 2.2 *Utgångspunkter* pekar tydligt på att brott mot välfärden inte enbart kan hanteras genom en effektiv lagföring utan att även brottsförebyggande insatser behövs. Inom ramen för den myndighetsgemensamma arbetsgrupp som bildats har därför möjligheter och förutsättningar avseende förbättrad samordning mellan utbetalande myndigheter, förbättrad samordning samt kunskapsutbyte mellan utbetalande (ökad kunskap om lagföring) och brottsutredande (ökad kunskap om bidragssystemen) myndigheter särskilt lyfts fram. Detta för skapa ett underlag för att i ett senare skede kunna vidta ett antal konkreta åtgärder för att därefter bedöma vilka effekter detta ger.

Under uppdragets gång har också kontakter genomförts med Delegationen för korrekta utbetalningar från välfärdssystemet (dir.2016:60) och Utredningen om samordning av statliga utbetalningar från välfärdssystemen (dir. 2018:50).

2.5 Analys

2.5.1 Utmaningar avseende uppföljningen hos Polismyndigheten

Att följa upp verksamheten mot bidragsbrott är förknippad med en rad möjligheter men även med begränsningar. Nedan följer en sammanfattning av iakttagelser som gjorts i samband med regeringsuppdraget.

---

² Region Stockholm, region Väst och region Öst.

Det finns en god bild av inflödet av brottsanmälningar (ärenden). Möjligheten att följa ett ärendes gång genom Polismyndigheten är god. Det finns dock svårigheter att följa vissa brottstyper där företag är mottagare av bidraget. Dessa ärenden är då inte bidragsbrott utan bedrägeri och blir därför svåra att särskilja från övriga bedrägerier i databasen. Detta medför it-mässiga utmaningar avseende sortering och prioritering av brott mot välfärdssystemet.

Brottskoder är ett värdefullt redskap för att kunna bedöma och följa upp ärendemängder. Det används idag som ett grovt redskap för att se vilka bidrag som utredningen avser. Brottskoderna är för närvarande fördelade enligt följande:

- Arbetslöshetskassorna och Arbetsförmedlingen
- Försäkringskassan
- Kommunerna
- Övriga (Pensionsmyndigheten, CSN och Migrationsverket)

Inom respektive kategori av anmälda bidragsbrott finns det brottskoder för grova bidragsbrott, bidragsbrott av normalgraden, ringa bidragsbrott samt vårdslösa bidragsbrott. Totalt finns således 16 olika brottskoder för bidragsbrott.

Att en brottsmisstanke registreras är en viktig parameter för att följa antalet brott som begåtts i ett ärende. Det är också viktigt för åtalet där varje enskilt brott är av stor vikt.³ It-systemet är uppbyggt för att brottsmisstankar ska registreras en i taget i ett tidigt skede i utredningen. Att registrera flera brottsmisstankar är vanligt vid bidragsbrott. Under uppdragets genomförande har det framgått att registreringen av många brottsmisstankar i sig kan vara en mycket tidskrävande uppgift för utredaren vilket minskar effektiviteten i arbetet. I praktiken registreras brottsmisstankar ibland först senare i utredningen. Det saknas därför en korrekt bild om antalet brottsmisstankar vid ett givet tillfälle, vilket minskar möjligheterna för Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten att följa upp verksamheten avseende brottsmisstankar samt att använda metoden samordning av brottsmisstankar som en metod för att bekämpa bidragsbrott.

Ett annat problem är vidare att olika myndigheter i rättskedjan mäter verksamheten på olika sätt vad gäller bidragsbrott.

- Polismyndigheten fokuserar på antalet ärenden.
- Åklagarmyndigheten fokuserar på antalet brottsmisstankar.
- Försäkringskassan, som i särklass står för de allra flesta anmälningarna, mäter antal fördelat på vilken förmån det är fråga om.

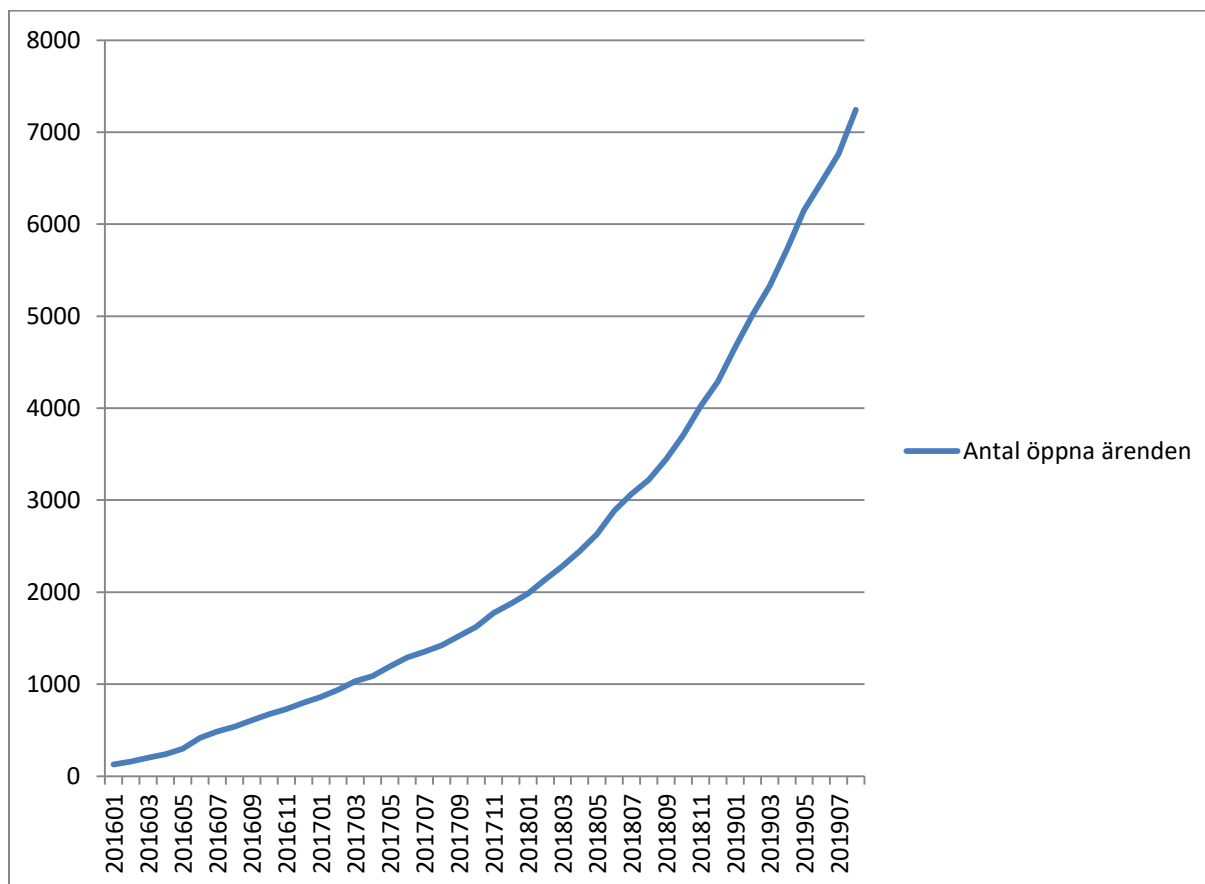
Ett enhetligt redovisningssätt skulle öka möjligheten att gemensamt mäta effektiviteten. Exempelvis är den brottsmisstänkte relevant i hela flödet mellan myndigheterna.

---

³ *Bidragsbrottslagen*. Åklagarmyndigheten 2013 (RättsPM 2013:4).

2.5.2 Ärendeflödet hos Polismyndigheten

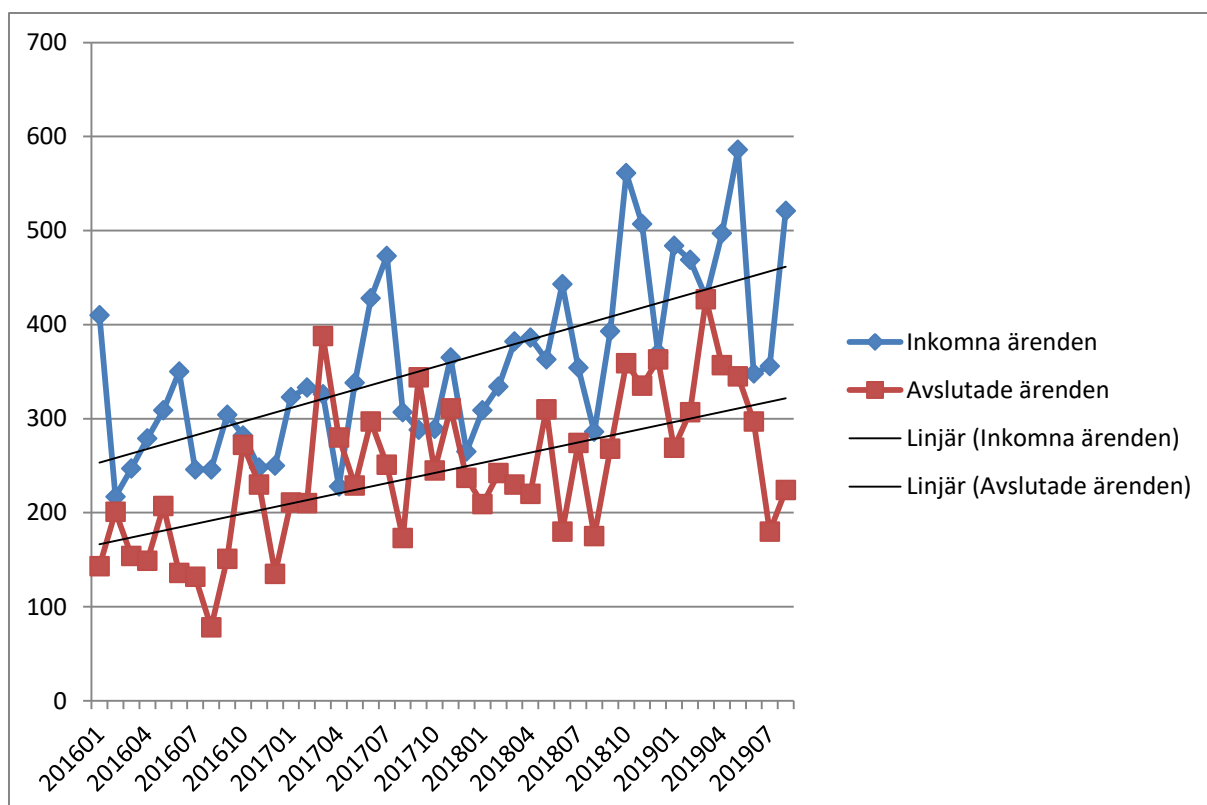
Den 31 augusti 2019 fanns det cirka 7 250 öppna ärenden avseende bidragsbrott hos Polismyndigheten, se figur 1. Det finns cirka 3 200 öppna ärenden som är äldre än ett år och det äldsta ärendet skrevs in i december 2012. Trenden är att antalet öppna ärenden ökar med i medel cirka 160 ärenden i månaden under perioden 1 januari 2016 till 31 augusti 2019.

Figur 1. Antal öppna ärenden ackumulerat per månad perioden 1 januari 2016 till 31 augusti 2019. Inkommande antal ärenden till perioden är 113 stycken. Uttag från registersystemet den 1 september 2019.

Under perioden inkom till Polismyndigheten 15 730 registrerade ärenden avseende bidragsbrott. I medel är det cirka 360 ärenden i månaden. Måts inflödet linjärt har inflödet ökat från cirka 250 ärenden i månaden i januari 2016 till cirka 450 ärenden i månaden i augusti 2019, det vill säga nästan en fördubbling. Under samma period har myndigheten avslutat cirka 160 ärenden i januari 2016 och i augusti 2019 avslutades cirka 320 ärenden. Takten i vilket Polismyndigheten avslutar ärenden har alltså ökat under perioden.

Myndigheten avslutar i dagsläget ungefär så många ärenden per månad som inkom i januari 2017, se figur 2.

Figur 2. Antal inkomna och avslutade ärenden per månad under perioden 1 januari 2016 till 31 augusti 2019 med linjär trendlinje

Såväl inflödet av ärenden som takten i vilken ärenden avslutas är ojäm. Det är svårt att enbart genom statistik förstå varför det ser ut på det sättet. Ibland går det att se hur verksamheten har svarat upp mot ett stort inflöde. Vissa månader under våren och hösten står för ett stort inflöde och utflöde medan sommarperioden är lägre, som förväntat.

Den viktigaste faktorn till att inflödet överstiger utflödet av ärenden är bristande resurser, i detta fall en brist på utredare som arbetar med ärenden avseende bidragsbrott. Det är svårt att klarlägga hur många årsarbetskrafter som faktiskt arbetar med bidragsbrott. Det beror på att alla grupper som utreder bidragsbrott också utreder andra bedrägerier. Endast ett fåtal utredare är dedikerade bidragsbrottsutredare.

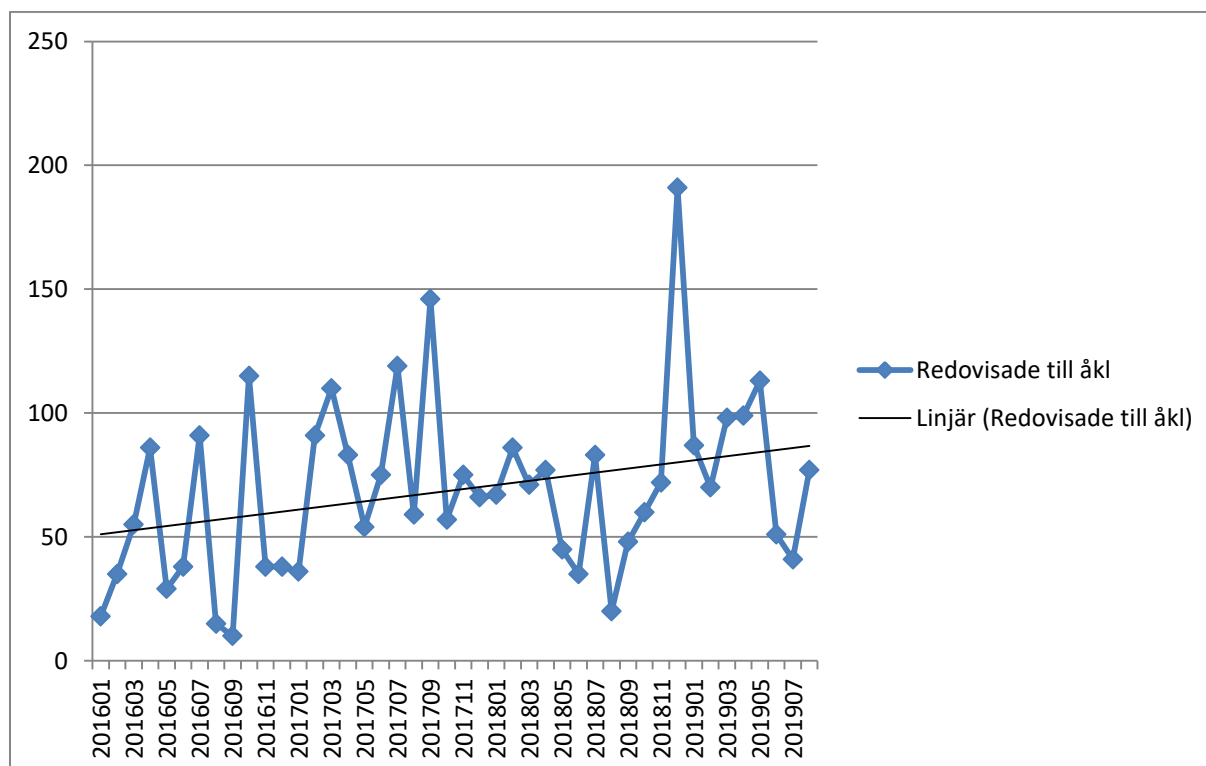
De relativt lågt ställda kraven på när anmälan ska ske anses vara en viktig faktor till det ökade inflödet tillsammans med ett ökande tendens hos de bidragsgivande myndigheterna att anmäla fler ärenden. Det är också sannolikt att många aktörer känner till möjligheten att bedra välfärdssystemet, vilket gör att det också är troligt att fler brott begås.⁴

I propositionen Ett starkare skydd för välfärdssystemet (prop. 2018/19:132) har regeringen föreslagit att preskriptionstiden för ringa och vårdslöst bidragsbrott ska förlängas och att tillämpningsområdet för bidragsbrottslagen ska utvidgas. Det föreslås bland annat att bidragsbrottslagens (2007:612) tillämpningsområde ska utvidgas och även avse stöd, bidrag och ersättning som enligt lag eller förordning beslutas av Försäkringskassan, Arbetsför-

⁴ Myndighetsgemensam lägesbild om organiserad brottslighet 2018-2019. Nationellt underrättelsecentrum. Polismyndigheten 2017 (dnr A495.196/2017).

medlingen eller en kommun och avser en enskild person, men betalas ut till eller tillgodoräknas någon annan än den enskilde (ekonomiskt stöd). Förslaget innebär att till exempel tandvårdsstöd och olika former av arbetsmarknadspolitiskt stöd kommer att omfattas av lagen. Lagändringarna träder i kraft den 1 januari 2020. Sannolikt kommer detta att medföra att antalet inkomna bidragsbrottsärenden ökar.

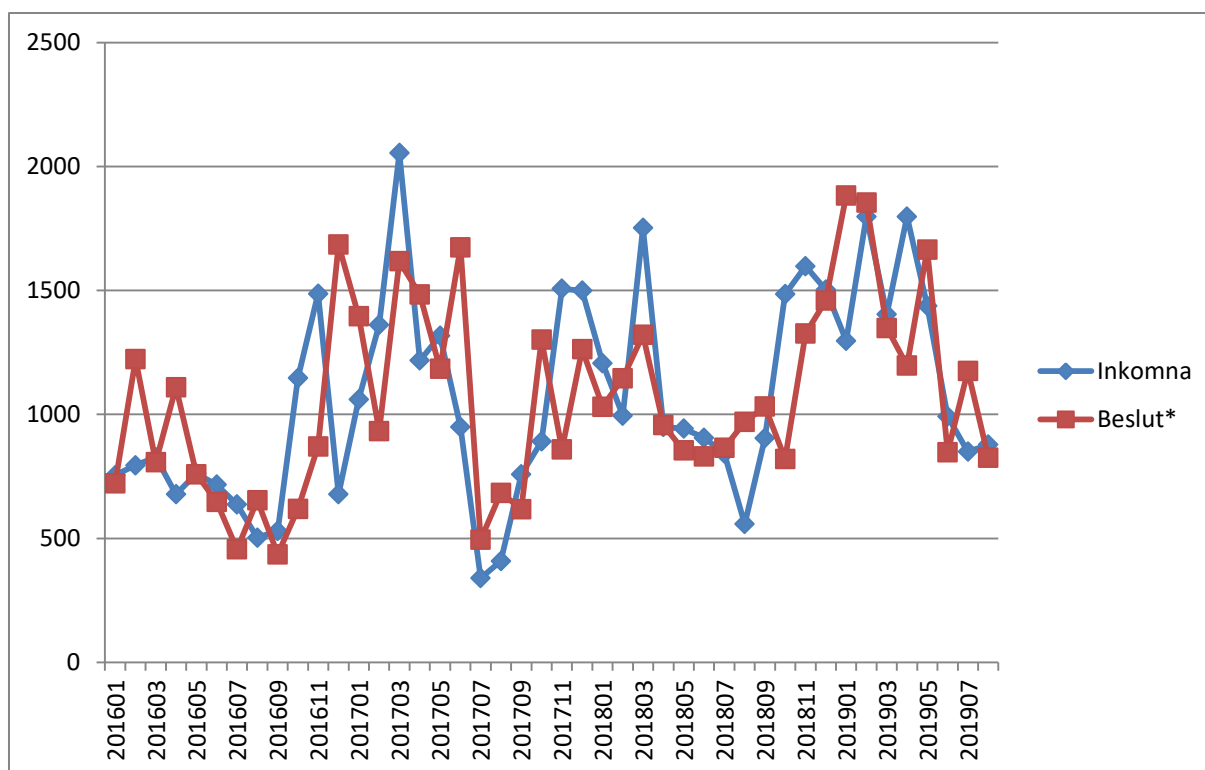
Polismyndigheten redovisar allt fler ärenden till Åklagarmyndigheten. 2016 redovisades trendmässigt cirka 50 ärenden i månaden och i augusti 2019 redovisades cirka 80 ärenden i månaden. Flödet varierar månad för månad, se figur 3.

Figur 3. Antalet redovisade ärenden till Åklagarmyndigheten under perioden 1 januari 2016 till 31 augusti 2019 med linjär trendlinje

2.5.3 Antalet brottmisstankar ökar hos Åklagarmyndigheten

Antal brottmisstankar (bidragsbrott) som inkom till Åklagarmyndigheten ökade från 9 990 under 2016 till 13 510 under 2017, för att därefter sjunka något till 12 614 stycken under år 2018. Under 2018 inkom totalt 12 614 brottmisstankar avseende bidragsbrott och beslut togs om 13 365 brottmisstankar, se figur 4. Flera av de beslut om brottmisstankar som beslutades under 2018 har således inkommit tidigare år. Åklagarmyndigheten visar, i nuläget och på nationell nivå, förmåga att kunna hantera det antal brottmisstankar som inkommer, även om förmågan kan skilja sig geografiskt runt om i landet.

Figur 4. Antal inkomna och beslutade brottsmisstankar under perioden 1 januari 2016 till 31 augusti 2019

*Beslutade brottsmisstankar avser: FU inledd ej, FU läggs ned, Åtal väcks inte, Lagföringsbeslut och Övriga beslut

Tabellen nedan visar hur många ärenden som innehöll ett visst antal brottsmisstankar vid Åklagarmyndigheten, se tabell 1. Detta illustrerar i viss mån hur stora ärendena är. Exempelvis innehöll 602 ärenden under år 2018 färre än 25 brottsmisstankar, vilket motsvarade drygt 78 % av samtliga bidragsbrottsärenden för det året. I genomsnitt under granskad period innehöll ca 80 % av ärenden färre än 25 brottsmisstankar, ca 11-12 % av ärendena mellan 25-50 brottsmisstankar, ca 5 % av ärendena mellan 51-100 brottsmisstankar och nästan 2 % har de senaste åren innehållit 101-200 brottsmisstankar. Endast ett fåtal ärenden har innehållit över 200 brottsmisstankar.

Antal brottsmisstankar	Antal ärenden			Andel		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
- 25	462	626	602	81,63%	81,83%	78,80%
26-50	61	83	95	10,78%	10,85%	12,43%
51-100	30	36	49	5,30%	4,71%	6,41%
101-200	9	15	15	1,59%	1,96%	1,96%
200 +	4	5	3	0,71%	0,65%	0,39%
Totalsumma	566	765	764	100,00%	100,00%	100,00%

Tabell 1. Antal och andel brottsmisstankar vid Åklagarmyndigheten under perioden 1 januari 2016 till 31 december 2018.

2.5.4 Kompetens

I ett flertal av de rapporter som behandlat bidragsbrott lyfts en god kompetens i utredningen av bidragsbrott som avgörande för ett framgångsrikt arbete. Den analysen delas av Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten. Generellt är kompetensen att bedriva utredningar god hos såväl Polismyndigheten som Åklagarmyndigheten. Det finns dock förbättringsområ-

den. Ett sådant exempel är att förundersökningen ska läggas ned så fort det inte längre finns skäl att fortsätta förundersökningen. I de fall en åklagare begär kompletteringar i redovisade utredningar fördröjs ärendehantering. De situationer när en åklagare begär komplettering av förundersökningar avser främst när åtgärder behöver vidtas i syfte att kontrollera den misstänkta personens invändningar och förtydliganden avseende hur anmälade myndighet har beräknat förmånen. Förbättringsåtgärder innefattar vidare att bli bättre på att kunna samverka och sprida kunskap mellan utredande myndigheter och anmälade myndighet som också ofta är målsäganden avseende bidragsbrott. Till exempel handlar det ofta om vad utbetalade myndigheter anmäler samt vad en anmälan ska innehålla. Det blir inte sällan fråga om kompletteringar för att underlag saknas i brottsanmälan.

Olika utbetalningar av förmåner tar olika lång tid att utreda och har olika utmaningar kopplade till sig. Under arbetet har det framkommit hur utredningarna måste bedrivas på olika sätt beroende på vilken förmån det är fråga om. Det kan till exempel handla om hur benägna de misstänkta är att inställa sig till förhör. Hur omfattande utredningarna blir skiljer sig också åt. Assistansbedrägerier är till exempel mer svårutredda än bidragsbrott i form av att någon uppsåtligt tillskansat sig förmånen tillfällig föräldrapenning när förutsättningar för detta inte förelegat.

2.5.5 Anmälaren och målsäganden med flest ärenden

Försäkringskassan är, i jämförelse med övriga myndigheter, den dominerande ingivaren av brottsanmälningar och i än högre grad dominant avseende brottsmisstankar som berörts ovan, se tabell 1. Det får stora konsekvenser för utredningsverksamhetens effektivitet och kvalitet. Till exempel skulle en effektivare handläggning av felaktiga utbetalningar av förmånen tillfällig föräldrapenning få stor inverkan på statistiken. Många åtgärder för att förbättra hanteringen av Försäkringskassans ärenden har gjorts genom åren, till exempel möjligheten till elektronisk anmälan. Det är dock tydligt att det fortfarande finns förbättringsområden. Ett fokus på förbättringsåtgärder tillsammans med Försäkringskassan bör få en stor effekt i ärendevolymerna.

Brottskod per aktör*	Antal inkomna ärenden**	Fördelning i procent
Försäkringskassan	9148	56%
Kommun	1974	12%
A-kassorna och Arbetsförmedlingen	3047	19%
övriga (PPM, CSN och Migrationsverket)	2064	13%
Totalt	16233	100%
*Graderingen av brott har slagits samman till en övergripande aktör		
**Det finns ibland fler brottskoder registrerade i ett ärende		

Tabell 2. Mängden öppna ärenden fördelat på brottskod under perioden 1 januari 2016 till 31 augusti 2019.

2.5.6 Organisation hos Polismyndigheten

Polismyndigheten har organiserat utredningarna av välfärdsbrotten utifrån att varje region skapar en egen struktur för detta, då det finns stora regionala skillnader avseende geografi och ärendeinflöde. I huvudsak råder två modeller för organisationen där de tre storstads-

regionerna har ett regionalt centraliserat ansvar på en utredningssektion och de övriga fyra regionerna har fördelat ansvaret på polisområdesnivå där utredningarna i huvudsak hanteras lokalt. Vid region Stockholm har Nationellt bedrägericentrum ett nationellt strategiskt ansvar avseende bland annat det brottsförebyggande arbetet. Det finns idag inte någon uppbyggd struktur för att omhänderta behov av erfarenhetsutbyte mellan regionerna.

Det har inte kunnat konstateras att verksamheten i regionerna i större omfattning påverkas av organisatoriska modeller där någon fungerar bättre än någon annan. Regionerna med stora balanser har även ett betydligt större ärendeflöde.

2.5.7 Organisation hos Åklagarmyndigheten

Åklagarmyndigheten är indelad i sju geografiska åklagarområden avseende den allmänna kammarverksamheten. Bidragsbrott, med undantag för Åklagarområde Stockholm, hanteras av åklagare på de lokala kamrarna. På de flesta kamrarna finns åklagare som i större utsträckning hanterar bidragsbrott eller liknande brottstyper.

Åklagarområde Stockholm utgör undantag från ovan. Sedan januari 2019 handlägger en grupp särskilt utpekade åklagare på City åklagarkammare de bidragsbrottsärenden inom Åklagarområde Stockholm som handläggs av bedrägerisektionen i polisregion Stockholm.

Varje kammare har en särskilt utpekad bidragsbrottsansvarig åklagare, med undantag för Åklagarområde Stockholm som har en områdesgemensam bidragsbrottsansvarig åklagare. Dessa bidragsbrottsansvariga åklagare ingår i ett nätverk inom åklagarområdet med en av dem som sammankallande. Den för området sammankallande bidragsbrottsåklagaren ska representera åklagarområdet vid nationella sammankomster som rör bedrägerier och bidragsbrott då behov uppstår att dela erfarenheter och sprida goda exempel över hela landet. Den åklagaren ska dessutom vara kontaktperson gentemot Utvecklingscentrum Stockholm och den åklagarområdeschef som har det nationella ansvaret för bedrägerier och bidragsbrott i de fall det finns ett behov av att på nationell nivå fånga upp synpunkter kring rättsliga frågor m.m.

Utvecklingscentrum Stockholm (Åklagarmyndigheten) har bidragsbrott som ansvarsområde och verkar bland annat för rättslig utveckling och metodutveckling, kunskapsuppbyggnad och samverkan med andra myndigheter inom området.

2.5.8 Hög lagföringsandel

	2016	2017	2018	201901-201908
Bidragsbrott på ÅM - antal brottsmisstankar med lagföringsbeslut	5 281	8 780	8 489	6 922
Bidragsbrott på ÅM - andel brottsmisstankar med lagföringsbeslut	63%	75%	78%	74%
Totalt på ÅM - antal brottsmisstankar med lagföringsbeslut (samtliga brottsgrupper)	227 802	221 628	235 155	158 189
Totalt på ÅM - andel brottsmisstankar med lagföringsbeslut (samtliga brottsgrupper)	63%	62%	63%	63%

Tabell 3. Antal och andel lagföringsbeslut under perioden 1 januari 2016 till 31 augusti 2019.

I begreppet lagföring ingår åklagares beslut om åtal, strafföreläggande och åtalsunderlåtelse (en åtalsunderlåtelse innebär att brottsutredningen leder till en notering i belastningsregistret men inte till någon påföljd) samt beslut om företagsbot.

Antalet brottsmisstankar som inkommit till Åklagarmyndigheten och som har lett till lagföringsbeslut har ökat från 5 281 år 2016 till 8 780 år 2017, men därefter minskat något till 8 489 år 2018.

Andelen lagföringsbeslut för bidragsbrott har dock ökat sedan år 2016. Andelen lagförda brottsmisstankar i bidragsbrott låg på 63 % under år 2016 och ökade till 78 % under år 2018. Jämförelsevis var andelen brottsmisstankar med lagföringsbeslut totalt sett för samtliga brottstyper på Åklagarmyndigheten 63 % under år 2018. Brottsgruppen bidragsbrott visar således en högre lagföringsandel i förhållande till totalvärdet.

2.5.9 Slutsatser

- En resursförstärkning bör ske inom Polismyndigheten avseende förmågan att förebygga, förhindra och utreda bidragsbrott.
- Polismyndighetens utredningsstöd bör utvecklas i syfte att förenkla administrationen av brottsmisstankar.
- Samverkan med brottsanmälarna bör öka, framför allt med Försäkringskassan, i syfte att åstadkomma ett koordinerat inflöde och mottagande av ärenden.
- Kompetensen och underlaget för brottsanmälan behöver förstärkas hos anmälande myndighet.
- Kompetensen kring bidragsbrott behöver förstärkas hos Polismyndigheten, framförallt kring mer komplexa utredningar.
- Fler ärenden bör läggas ned så fort det står klart att brott inte kan styrkas.
- Ett kompetensnätverk på handläggarnivå för erfarenhetsutbyte mellan polisregionerna bör skapas.
- Brottsförebyggande åtgärder hos anmälande myndigheter bör förstärkas för att förebygga brott och därigenom på sikt minska antalet brottsanmälningar.
- Ett viktigt område för att förbättra det brottsförebyggande arbetet är att fortsatt stärka de samverkansforum som finns mellan relevanta myndigheter.
- Polismyndigheten anser att en översyn av brottskoderna bör genomföras i syfte att få en mer korrekt bild av brott mot välfärdssystemet.

2.6 Pilotprojekt i region Stockholm, Öst och Väst

Inom ramen för arbetet med regeringsuppdraget identifierades redan initialt ett behov av ett pilotprojekt med koppling till det praktiska utredningsarbetet. Detta i syfte att kartlägga hur utredningar av bidragsbrott bedrivs, analysera hur samverkan samt handläggningen kan förbättras och effektiviseras, utveckla förmågan att sortera och prioritera brottstyperna i en helhet samt att pröva lämpliga myndighetsgemensamma åtgärder för att uppnå en ökad uppkläring.

Då det råder olika förutsättningar och även finns regionala variationer i Polismyndighetens och Åklagarmyndighets organisationer avseende hanteringen av bidragsbrott så har piloter startats i tre regioner; Region Stockholm, Öst och Väst. Som exempel på hur olikheterna ser ut kan nämnas att i region Stockholm utreder en centralt placerad sektion alla bidragsbrott, i region Öst är uppdraget placerat vid varje utredningssektion fördelade i tre polisområden och i region Väst leds arbetet av en centralt placerad sektion men själva arbetet utförs av flera olika arbetsgrupper som är utspridda i regionen. Piloterna har drivits av regionalt utsedda projektledare men har fått stöd från den nationella uppdragsledningen avseende kontakter med utbetalande myndigheter samt med uppföljning och analys av ärendeflöden. Uppdragsledningen har besökt regionerna och även genomfört ett nationellt möte för erfarenhetsutbyte mellan bidragsbrotsutredare och förundersökningsledare, vid vilket även Försäkringskassan deltog.

Ärendeflödet är störst i region Stockholm och därför inleddes arbetet med piloten där under hösten 2018. Under piloten har en särskilt utsedd åklagare arbetat nära utredarna och arbetet har delats in i tematiska veckor utifrån vilken utbetalande myndighet som anmält brottet. Utbetalande myndigheter har bjudits in att medverka under aktuella temaveckor där handläggare från myndigheten samverkat med utredare från Polismyndigheten och med Åklagarmyndigheten. Detta i syfte att ömsesidigt öka förståelsen för utredningsarbetet, stärka kunskapen om de aktuella bidragen och förbättra ömsesidiga rutiner genom att exempelvis förbättra kvaliteten på underlag till anmälan. Erfarenheterna från region Stockholm pekar tydligt på behov av ett permanent nätverk mellan Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och företrädare för utbetalande myndigheter för att löpande fortsätta att utveckla verksamheten hos berörda myndigheter.

Under våren 2019 har ytterligare två piloter startats, en vardera i region Öst och Väst, i syfte att få praktiska erfarenheter utifrån de olika organisatoriska förhållandena. Dessa piloter är ännu inte avslutade och har därför inte utvärderats i sin helhet ännu. Sammantaget har pilotverksamheten varit ett viktigt underlag för det fortsatta arbetet med regeringsuppdraget.

Piloten i region Öst har påbörjats med ett liknande fokus som vid piloten i Stockholm.

Under piloten i region Väst har det fokuserats på särskild samverkan med två utvalda kommuner i syfte att skapa en högre kvalitet på anmälningar om bidragsbrott samt att öka förståelsen hos den kommunala socialtjänsten avseende hur rättskedjan hanterar bidrags-

brottsärenden. Detta genom en förbättrad återkoppling från utredningsverksamheten till kommunerna. Piloten ska också rikta ett särskilt fokus mot utredningar av brott som anmälts av Försäkringskassan och CSN, då dessa båda myndigheter står för en betydande del av anmälningsinflödet såväl nationellt som i region Väst. En utvärdering kommer att ske sent 2019. Region Väst har sedan tidigare en väl utarbetad samverkan med Försäkringskassan, delvis för att flera civila utredare hos Polismyndigheten har en bakgrund som handläggare vid Försäkringskassan. Detta har bland annat bidragit till att samverkan med Försäkringskassan samt kompetensen hos Polismyndigheten avseende verksamheten vid Försäkringskassan håller en hög nivå.

2.7 Effektivitetshöjande åtgärder

Inom ramen för det myndighetsgemensamma arbetet med rättsväsendets informationsförsörjning (RIF) har myndigheterna under våren 2019 infört en förenklad hantering avseende antalsräkning av brott vid ärenden med över 100 brottsmisstankar. Då detta inte är ovanligt i samband bidragsbrottsärenden har den nya rutinen medfört en effektivare hantering.

Polismyndigheten har en löpande utveckling av sitt verksamhetsstöd för brottsutredningar och inom ramen för detta hanteras flera förslag till förbättring av stöd för bland annat bidragsbrottsutredningar. Exempel på genomförda förbättringar är effektivare hantering i verksamhetsstödet av administrationen för förundersökningsledare och handläggare.

Polismyndigheten och Försäkringskassan har sedan tidigare en elektronisk rutin för brottsanmälan avseende bidragsbrott. Då underlagen i samband med en sådan anmälan är omfattande har detta visat sig vara en effektivitetshöjande åtgärd. Arbete fortgår med att skapa förutsättningar för att fler av de utbetalande myndigheterna i framtiden ska ges möjlighet till elektronisk överföring av brottsanmälningar avseende bidragsbrott.

2.8 Brottsförebyggande arbete

Att förhindra felaktiga utbetalningar till aktörer med brottsligt uppsåt är ett arbete som flera myndigheter bidrar till. I sammanhanget anses alla åtgärder som minskar möjligheten att bedra välfärdssystemet som brottsförebyggande åtgärder. Hos många av myndigheterna sker detta arbete inom ramen för kontroll- och kvalitetsarbetet.

2.8.1 Regelförändringar till stöd för stärkt kontrollverksamhet hos Skatteverket

- Uppgifter om utbetalda ersättningar för arbete och skatteavdrag på individnivå, det vill säga per betalningsmottagare, ska sedan den 1 januari 2019 lämnas månadsvis till Skatteverket istället för årligen i en kontrolluppgift i syfte att minska fusk och skatteundandragande. Försäkringskassan, Migrationsverket och Arbetsförmedlingen har medgetts direktåtkomst till uppgifterna per betalningsmottagare. Det innebär att utbetalande myndigheter snabbare kan bedöma vilka förmåner ansökande personer är berättigade till. Under 2019 kommer Skatteverket att utvärdera utformningen av den

månatliga redovisningen i arbetsgivardeklarationen för att säkerställa att regeländringen gett önskad effekt.

- Sedan den 1 juli 2018 har folkbokföringen tre nya verktyg som hjälp i arbetet med att stärka kontrollen inom folkbokföringen och på så sätt bidra till ett korrekt folkbokföringsregister. Samtliga tre verktyg har kommit till genom förändringar i lagstiftningen och omfattar:
  1. återinförandet av folkbokföringsbrottet, 42 § folkbokföringslagen. Sedan den 1 juli 2018 omfattas brott mot folkbokföringslagen av skattebrottsenhetens så kallade brottskatalog. Det innebär att skattebrottsenheten kan utreda folkbokföringsbrott utan att det krävs särskilda skäl samt att skattebrottsenheten får bedriva underrättelseverksamhet mot misstänkt brottslig verksamhet som innefattar grovt folkbokföringsbrott.
  2. att kunna avregistrera falska identiteter, 22 § folkbokföringslagen. Sedan den 1 juli 2019 omfattas brott som till exempel olovlig identitetsanvändning och urkundsförfalskning av skattebrottsenhetens brottskatalog. Det innebär att enheten kan utreda dessa brott utan att det krävs särskilda skäl och att enheten kan bedriva underrättelseverksamhet mot misstänkt brottslig verksamhet som innefattar dessa brott. Beträffande misstänkta folkbokföringsbrott, olovlig identitetsanvändning och urkundsförfalskning kan det finnas kopplingar till bidragsbrott.
  3. möjligheten att göra kontrollbesök i samband med utredningar om bosättning, 32 a§ folkbokföringslagen. Lagändringen trädde i kraft den 1 juli 2018.

2.8.2 Brottsförebyggande arbete vid Skatteverket

Skatteverket kan beskrivas som en grindvakt för många av de bidrag som betalas ut inom ramen för välfärdssystemet. Myndigheten har under senare år valt att i högre grad skifta fokus till att se sin roll ur ett samhällsperspektiv. Korrekta registreringar är av yttersta vikt för att andra myndigheter ska kunna fatta korrekta beslut avseende bidrag men även för annan myndighetsutövning. Att personer har en korrekt registrering i folkbokföringsystemet (som förvaltar identiteter och folkbokföringsadresser) är av stor vikt i arbetet med att motverka bidragsbrott. Under perioden 2018-2020 har Skatteverket prioriterat folkbokföringsverksamheten inom många olika områden, till exempel tekniskt stöd, utveckling av arbetssätt och analys. Det innebär möjligheter till förstärkt riskvärdering och kontroll både före och efter beslut. Arbeta sker också med att öka antalet folkbokföringsutredningar och i förekommande fall anmäla folkbokföringsbrott.

I beskattningsverksamheten sker det också ett arbete för att motverka felaktiga företagsregistreringar och att förebygga att dessa sker. Det sker generellt en översyn även inom beskattningsverksamheten där vissa resurser skiftat till att minska förutsättningar för fel och brott. Det har både internt och externt bedrivits kompetensutveckling för att sprida kunskap om vikten kring korrekta identiteter och adresser.

2.8.3 Brottsförebyggande arbete vid de statliga bidragsgivande myndigheterna

De bidragsgivande myndigheterna har ett löpande kontrollarbete som ständigt utvecklas i att stoppa bidrag innan de betalats ut. Flera av myndigheterna i regeringsuppdragets arbetsgrupp beskriver att de under perioden som uppdraget pågått gjort förändringar som en följd av uppdraget, som en del i ett pågående arbete eller i kombination. Sammantaget kan dessa åtgärder dels minska felaktiga utbetalningar men också leda till att fler brott uppmärksammas och anmäls. Nedan följer några exempel som myndigheterna beskrivit.

- CSN har tagit fram ett förslag på en ny kontrollform, vilket delvis är ett resultat av samarbetet med anledning av regeringsuppdraget. Förslaget går i korthet ut på att CSN:s beviljningssystem utrustas med en särskilt programmerad modell som kan upptäcka exceptionella variationer i ansökningsflödet, till exempel att antalet ansökningar om studiemedel till en viss skola i utlandet ökar exceptionellt mycket på kort tid eller att flera personer bosatta i en viss kommun ansöker om studiemedel till en och samma utbildning. Riktade kontroller kan då sättas in på ett tidigt stadium för att därmed motverka felaktiga utbetalningar innan de har hunnit betalas ut.
- Försäkringskassan vidtar många pågående brottsförebyggande åtgärder. Till exempel pågår ett arbete med att justera vilken information som delges på myndighetens webbplats. En tjänst på försäkringskassan.se planeras vara i drift i februari 2020, där allmänheten och myndigheter digitalt kommer kunna lämna impulser/tips om oegentligheter. En intern grupp har också skapats för att fånga upp behov och utveckla rutiner kring myndighetens arbete med brottsanmälan. Inom förmånen föräldrapenning införs slumpvisa kontroller före utbetalning under hösten 2019. Försäkringskassan prioriterar arbetet med att utveckla nya urvalsprofiler med fokus på kontroller före utbetalning som ett led i det brottsförebyggande arbetet. Försäkringskassan har också infört fördjupade kvalitetsgranskningar av läkarintyg där misstanke finns att läkarintygen, som sjukpenninganspråket grundar sig på, är utfärdade på överdrivna eller felaktiga grunder. Fler åtgärder beskrivs i en skrivelse till regeringen.⁵
- Migrationsverket har bedrivit en kompetensutvecklingsinsats tillsammans med en centralisering av kontrollarbetet för att upptäcka felaktiga utbetalningar.
- Pensionsmyndigheten beskriver att myndigheten generellt har ökat samverkan med andra och arbetar med en översyn av de egna rutinerna och arbetsätten. Till exempel vill man öka antalet och kvaliteten på brottsanmälningar. Detta genom en organisationsförändring där en ny enhet ska skapas med betydligt fler handläggare som arbetar med kontrollarbete inriktat på bidragsbrott. Målet är också en generell kunskapsutveckling om det egna kontrollarbetet tillsammans med en generell kunskapsökning om välfärdssystemets uppbyggnad.

⁵ Svar på regeringsuppdrag. Försäkringskassan 2019, dnr 007097-2019.

2.9 Samverkan och kontakter med andra nätverk

Bidragsområdet har som tidigare nämnts varit under utredning och genomlysning under många år. Det pågår även andra nationella nätverkskonstellationer, inte minst inom ramen för detta regeringsuppdrag, och regionala och lokala nätverk samt även myndighetsinterna nätverk som syftar till att förbättra bidragsverksamheten och motverka brott. Det är nödvändigt att nätverken består och stärks men det innebär en utmaning att samordna, styra och utveckla verksamheten utifrån en sådan decentraliserad och diversifierad verksamhet. Nedan följer några exempel på pågående utredningar, nätverk och arbetsgrupper:

- Delegationen för korrekta utbetalningar från välfärdssystemet (Dir. 2016:60)
- Utredningen om samordning av statliga utbetalningar från välfärdssystemen (Dir. 2018:50)
- Myndighetsgemensamt nätverk mot bidragsbrott, där Försäkringskassan är sammankallande
- Myndighetsgemensamt nätverk för urvalsanalys
- Brottsförebyggande rådets nätverk avseende regeringens brottsförebyggande program *Tillsammans mot brott*⁶
- Myndighetsinterna nätverk på Skatteverket och Försäkringskassan.

2.10 Koppling till den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet

Inom ramen för den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet, vilken verkat sedan 2009, stod det tidigt klart att brottsliga angrepp mot välfärdssystemet tillför de kriminella nätverken stora ekonomiska värden. Av det skälet anslöts Försäkringskassan till satsningen redan 2010 och efter hand har även Migrationsverket och Arbetsförmedlingen anslutits. Under 2018 skapades ett formaliserat nätverk med ytterligare nio myndigheter varav flera är utbetalande myndigheter, exempelvis Pensionsmyndigheten och CSN. I den gemensamt beslutade inriktning som styr satsningen framgår det att bland annat brott mot välfärdssystemet särskilt ska beaktas inom det gemensamma underrättelsearbetet och inför beslut om gemensamma insatser.

I underrättelseverksamheten samt i de operativa insatserna är brott mot välfärdssystemet ett vanligt förekommande inslag sedan många år. Bekämpningen av välfärdsbrottslighet är ofta en del i operativa insatser riktade mot olika multikriminella nätverk, men det förekommer även insatser mot mer renodlad välfärdsbrottslighet. Lärdomen, utifrån den myndighetsgemensamma satsningens arbete, är att nära samverkan mellan olika myndigheter genom informationsdelning tillsammans med gemensamt planerade riktade insatser med administrativa åtgärder kombinerat med lagföring, över tid och med uthållighet, är nyckeln till framgång för att bekämpa brottslighet riktad mot välfärdssystemet.

⁶ *Tillsammans mot brott – Ett nationellt brottsförebyggande program*, skr. 2016/17:126.

Ett exempel på att satsningen även arbetar med ett brottsförebyggande anslag är en myndighetsgemensam insats, som pågått sedan 2016, som syftar till att stoppa bedrägerier mot tandvårdsförsäkringen. Insatsen syftar dels till att lagföra kriminella aktörer, dels att öka myndigheternas samlade förståelse för det brottsliga upplägget för att därigenom utveckla sin kontrollverksamhet. Insatsens mål är att myndigheterna ska utveckla sina metoder att motverka brott och i förlängningen förebygga fortsatta brottsliga angrepp samt att kunna stoppa felaktiga utbetalningar.

I flertalet av de redovisningar och utredningar som nämns i avsnitt 2.2 *Utgångspunkter*, har konstaterats att en tillförlitlig folkbokföring är en strategisk möjlighet att säkerställa korrekta utbetalningar från välfärdsystemet samt att felaktig folkbokföring därför även kan vara en indikator för välfärdsbrott. Då begreppet *folkbokföringsbrott* återinfördes den 1 juli 2018 och Skatteverket i samband med detta även fått utökade befogenheter, att bland annat utreda brott samt genomföra kontrollbesök, har folkbokföringsfrågor fått ett ökat fokus inom ramen för satsningens arbete.

Som redan beskrivits i avsnitt 2.3 *Uppdragets organisation* skapades tidigt under uppdraget en myndighetsgemensam arbetsgrupp. Genom arbetsgruppen har Skatteverket tagit initiativ till en sedermera beslutad myndighetsgemensam insats som syftar till att förebygga och motverka organiserad brottslighet som genom felaktiga folkbokföringsuppgifter bedrar skatte- och välfärdssystemen. Inom ramen för insatsen ska även förslag samlas in på metoder, åtgärder och arbetssätt som gör det möjligt att på ett långsiktigt och systematiskt sätt effektivare upptäcka och förebygga välfärdsbrottslighet.

3 Planerade åtgärder

Följande åtgärder har i viss mån redan påbörjats eller kommer att påbörjas efter delredovisningen av uppdraget:

- Polismyndighetens utredningsresurs avseende bidragsbrott och bedrägerier riktade mot välfärdssystemet ska förstärkas. På kort sikt sker detta genom en omprioritering av resurser i syfte att minska utredningsbalanserna och på längre sikt genom en permanent resursförstärkning inom ramen för det allmänna resurstillskott som planeras fram till år 2024.
- Ett nationellt myndighetsgemensamt kompetensnätverk med handläggare och förundersökningsledare kommer, genom Polismyndighetens initiativ, att etableras i syfte att förbättra samordningen samt kunskapsutbytet mellan utbetalande myndigheter, Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten. Nätverket ska bestå även efter år 2020 och kan också uppdragsbaserat utveckla exempelvis rutiner avseende brottsanmälningar samt informationsutbyte mellan myndigheterna.
- Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten kommer att ta initiativ till en ökad samverkan mellan utredningsverksamheten och utbetalande myndigheter genom att skapa möjligheter till regelbunden och löpande närvaro vid utredningsverksamheten för utbetalande myndigheters handläggare. Detta i syfte att utveckla förmågan att utreda bi-

dragsbrott samt att öka återkopplingen till anmälande myndigheter för att på sikt uppnå en ökad brottsförebyggande förmåga.

- I region Syd planerar Polismyndigheten ytterligare ett pilotprojekt med fokus på kompetenshöjande åtgärder i samverkan med bland annat Försäkringskassan. De pågående piloterna i region Öst och Väst kommer att slutföras innan slutredovisningen av uppdraget. Bland annat planeras en utbildning för utredare.
- Den myndighetsgemensamma arbetsgruppen inom ramen för regeringsuppdraget kommer under uppdragstiden att initiera förslag på operativa insatser inom välfärdsbrottsområdet samt fortsätta att se över behoven av en ökad samverkan mellan myndigheterna.
- Arbetet inom regeringsuppdraget kommer under 2020 att även fokuseras mot att skapa förbättrad samverkan med arbetslöshetskassorna samt med kommunerna.

